El dijous 17 de mars de 2011, vaig poder assistir a una conferència sobre el dialecte català septentrional a la Universitat de Perpinyà. Hi vaig poder obtenir respostes a unes preguntes que em feia des de fa temps a propòsit del català parlat entre Albera i Corberes.

Aquestes preguntes meves eren les següents :

¿ Per què no existeix aquí un model «rossellonès» de català consensuat, acceptat per tots, ensenyat a les aules i present als mitjans de comunicació locals ?

¿ Per què no ha emergit un tal model que hauria pogut tenir en compte les especificitats del dialecte septentrional tan a nivell de pronunciació com a nivell sintàctic i lexical?

¿Per exemple, per què no s'ensenya sistemàticament i tampoc no es diu a les emissions de ràdio o televisió locals : « Tut lu Canigú ten desenou centimètrus de neu » ; per què en lloc d'això, tothom intenta dir « Tot el Canigó té dinou centímetres de neu » ?

Aquí teniu les respostes que van donar en aquesta conferència :

El principi dels anys vuitanta va ser un moment clau pel que concerneix aquest assumpte ; el

problema de saber quin model de català es faria servir a Catalunya-Nord es va plantejar de manera imperiosa i es va haver de resoldre.

Hi havia gent d'aquí que propugnaven un secessionisme lingüístic anomenat « Rossellonisme » a l'estil del que està passant ara al País Valencià on, fins i tot, arriben a dir que estan parlant dues llengües diferents i, d'altra banda, gent que opinava que el català septentrional era tan català com ho pot ser el de Lleida o el de les Balears.

A la Universitat Perpinyanesa, van haver de fer una tria entre les dues opcions. Es van decantar per la segona amb les raons següents : No volien apartar-se de la resta de Països Catalans, no acceptaven que el migrat espai comunicacional dialectal d'aquí es desvinculés completament de l'espai lingüístic comú i pensaven que el secessionisme provocaria aquesta mena de consequències.

Així, guardaren com a referència d'ensenyament el català estàndard i les normes fabrianes ; no posaren èmfasi en les diferències sinó en les similituds del dialecte perquè volien que el nostre diminut territori quedés connectat a l'immensa comunitat de catalanoparlants principatins.

Sabien que l'espai públic en dialecte s'estava reduïnt ràpidament (els locutors rossellonesos desapareixien i la transmissió de la variant dialectal no estava assegurada) i que el dialecte rossellonès marginat i d'aspecte retrògrad no tenia cap prestigi social. Per tant, tenien l'esperança de poder tornar-se a enganxar a l'espai comunicacional comú tal com funcionaven les coses abans del Tractat dels Pirineus i així, fer potser desaparèixer l'autoodi lingüístic que practicaven molts nord-catalans .

Suposo que avui en dia, una part de les causes de la hibridació entre dialecte septentrional i català estàndard que constatem en la boca dels rossellonesos, una part la necessitat conscient o inconscient que tenen d'hipercorregir-se van lligades a aquesta decisió de fa trenta anys.

A la conferència, van acabar dient que amb la desaparició dels vells locutors rossellonesos analfabets en la seva llengua, amb el prestigi assolit per la manera de parlar de la Catalunya autonòmica i amb l'efecte permanent de l'ensenyament "normativitzador" sobre els nous locutors nord-catalans, com més anirem més quedarà present el català estàndard, el de

TV3, el de Catalunya-Ràdio, els dels rics barcelonins que venen a fer turisme a casa nostra …

I gràcies a un tal procès, Catalunya-Nord hauria de poder romandre inclosa en la dinàmica dels Països Catalans....